ATEŞ — ÇOCUKLAR İÇİN

5 Kuruş. Sayı 2
3. 12. 1936

HAFTANIN İÇİNDEN

Barbaros'un türbesi

Büyük Türk amiralı Barbaros'un Beşiktaşdaki türbesinin tamir edilmesi ve etrafına bir park yapılması kararlaştırılmıştır. Belediye fen heyeti bunun için bir proje hazırlamış.

On altıncı asırda Akdenizi bir Türk denizi yapmış olan bu büyük amiralın türbesi, onun öldüğü günün yıl dönümü Türk gençliği tarafından ziyaret edilmesi lâzım gelen bir âbidedir.

Gaziantepte bir müze

Diyarıbekir Halkevinin müze şubesi, Millî Mücadelede Gaziantebin harp kıyafetlerini; ve Antep civarında bulunan Eti'lere ve Roma'lılara ait eski eserleri toplıyarak bir müze kurmağa girişmiştir. Antep gençliğinin bu teşebbüsleri alâka ile karşılanacak bir memleket işidir.

Küçük ressam Turgut

Küçük Türk ressamı Turgut Cansever, İstanbul Halkevinde bir sergi açmış ve resimlerini teşhir etmişti. Eserleri san'at âleminde alâka uyandıran bu Türk çocuğuna İstanbul Halkevi ve hocası ressam Ali Sami birer madalye vermişlerdir.

Küçük ressamı biz de büyük bir alâka ile tebrik ederiz.

General Dr. Ali Çalımlı

General Şükrü Naili'den bir kaç gün sonra da Kızılayın emekdar başkanı doktor general Ali Çamlı öldü.

79 yaşında bulunan General Ali, hayatı memleket gençliğine nümune olacak bir vatandaştır.

Sakız eşrafından Çalımlıoğlu Besim Efendinin oğlu idi. Sakızda 1857 de doğmuş, ilk tahsilini orada yaparak İstanbula gelmiş. 1882 de askerî tıbbiyeden yüzbaşı olarak çıkmıştı. Haydarpaşa hastanesinde stajını yaptıktan sonra Hüdeyde'ye vazife almış, oradan Üsküp, Beylerbeyi ve Ankara hastanelerine gönderilmiş, bir müddet de askerî tıbbiyede jeoloji muallimliği yapmıştı. Doktor General Ali bir aralık Haydarpaşa hastanesi ve Balkan harbinde de birinci ordu başhekimliklerinde hizmetler görmüştü.

Büyük harpte miralay rütbesiyle tekaüt edilen bu muhterem adam, ölümüne kadar Kızılayın hayır dağıtan işlerinin başında seve seve bulunmuş, çok gayret göstermiş ve hizmet başarmıştır.

Hava Yarışı

Bu sayı ile son formasını verdik, bitti. Okurlarımızdan istiyenler bu formaları bize getirirlerse 15 kuruşa ciltletebiliriz.

Geçen sayıda başlıyan:

ATEŞ - Çocuklar

Dünya Romanı

Her hafta tam 16 sayfa olarak gazetenizin içinde böyle ek olarak verilmekte devam edecektir.

Bu roman, beş kıt'ayı gezdirip tanıtacak en ünlü bir coğrafya sergüzeşt romanıdır.

Böyle bir romanı bu kadar toplu olarak verebilmeği hiçbir gazete şimdiye kadar göze aldıramamıştır.

Donanmamız Akdenizde

Şanlı Türk donanması Akdeniz gezisinde devam etmektedir. Bu hafta içinde misafiri bulunduğu Malta adasından ayrılarak Yunan denizlerine gitmiş ve 28 İkinciteşrinde Faler limanı önünde demirlemiştir.

Türk donanması, yıllardan sonra tekrar göründüğü Akdenizin her yanında büyük bir saygı ve heyecanla karşılanmaktadır.

Camdan kumaş

İnsan inanmak istemiyor ama hakikattir: Camdan kumaş yapılıyor; bilhassa Amerika ve Almanyada bu işe çok ehemmiyet veriliyor. Cam kumaşlar, görünüşte cama benziyen, fakat camın yapıldığı iptidaî maddelerden yapılan bir iplikle dokunmaktadır. Bu iplik saç kılından incedir. Yeni keşfedilen bir nevi katılaştırma ve soğutma usulile elde edilmektedir. Bu cam ipliklerle dokunan kumaşlar şeffaftır, adi kumaşlar gibi kesilir, biçilir ve dikilir, ütülenir. Parlaklığını asla kaybetmez, güve yemez, ve pek ucuzdur. Çünkü cam iplikler herkesin attığı cam kırıklarından yapılmaktadır. Bir kilogram erimiş camdan çekilen iplikle 20 metre murabbaı kumaş dokunabilir.

Leblebiciler cemiyeti

Leblebiciler cemiyeti memleketimizin en ufak esnaf cemiyeti imiş. Bu cemiyetin 180 azası, yılda 180 lira da geliri varmış. Cemiyetin bütün azası da Çankırılı imiş.

GENERAL ŞÜKRÜ NAİLİ

Kurtuluş savaşımızın değerli bir Komutanını kaybettik. Bu hafta, bütün ömrünü savaşlarda geçirmiş bu değerli evlâdını kaybeden millet yas tuttu.

Onu, ilk önce 1923 te görmüştüm. Lozandan sonra anlaşık devletler İstanbulu boşaltmışlardı. Üçüncü Türk kolordusu, yurdun yabancı ellerde kalmış bu güzel parçasına giriyordu. Başında General Şükrü Naili vardı. Kale burcu gibi omuzları, kale bedeni gibi göğsü, fakat kara suları kadar cana yakın, sâkin, hattâ halim mavi bakışlarını bugünkü gibi hatırlıyorum.

Bundan yedi, sekiz sene sonra idi. Atatürkün yaptığı bir teftiş seyahatinde ben de maiyetinde bulunuyordum. Edirneye gitmiştik. Oraya vardığımız akşamdı. Belediye dairesinin alt kattaki odalarından birinde idik. General Şükrü Naili rahatsızlanmıştı. O ve daha birkaç zat, büyük demir sobanın etrafında ısınıyor ve oradan buradan konuşuyorduk Geldiğimiz bu şehrin dastanı, rahatsız olan Şükrü Nailiye acısını unutturmuştu. Söyliyen o idi; dinliyen bizler olmuştuk.

O akşamın beraber olduğumuz bu saatlerinde, seneler önce bir kale bedeni gibi gördüğüm göğsün içinde ne saklı olduğunu anladım. Komşu milletlerin askerlerini, onların meziyet ve kusurlarını, yıllarca Rumelinde vazife vermiş bir kumandan sıfatile anlatıyordu. Sakin bir asker tonile bu mevzuda konuşurken, Türk neferi ve Türk zabitinin ne olduğunu söylemeye başlayınca coşuyor, tok ve yüksek bir sesle «Hey, koca Mehmetçik!» diye onun ne cevherler saklıyan bir varlık olduğunu ruhlarımızın içine kadar aksettiriyordu.

O akşam Şükrü Naili paşaya saygile karışmış bir muhabbetle bağlandım. Onun baba hali, vakur coşkunluğu, memleket evladının kudretine inanışı, kendisinin bir asker babası, yurt âşığı ve milliyetperver Türk büyüğü olduğunu gösteriyordu. Böyle bir insan nasıl sevilmez, böyle bir Türk nasıl saygı ile karşılanmaz.

. . . . . .

Hasan Âli YÜCEL

Bu hafta, Korgeneral Şükrü Naili Gökberk'i kaybettik 25 İkinciteşrin Çarşamba günü, Edirneliler kurtuluş günlerini kutlularken, Trakyada büyük hizmetleri olan Şükrü Nailiyi de aralarında görmek istemişler ve Edirneye çağırmışlardı. Bu büyük Türk askeri, Edirnenin kurtuluş merasimine iştirak etmiş; akşamı da valinin evinde verilen bir ziyafette birdenbire hastalanmış ve kalb durmasından ölmüştür.

General Şükrü Naili, Türk kurtuluş tarihini yaratan Atatürkün en fedakâr arkadaşlarından biri idi. İstiklâl savaşının ilk günlerinden büyük Türk zaferine kadar can ve başla çalışmıştı. Ve zaferden sonra İstanbula giren ilk Türk kumandanı da o olmuştur.

Öldüğü gün elli beş yaşını bitirmiş olan General Şükrü Naili Selânikte doğmuştu. Babası Mustafa Efendi adlı bir zattı. 1898 de Harbiye mektebinden ikinci mülâzim olarak çıkmış, sonra Erkânı Harbiye mektebine girerek 1901 de erkân harp yüzbaşılığı ile Türk ordusunun zabitleri arasına katılmıştı.

O zamanki üçüncü orduda memurluk almış Rumelinin Preştine, Serez, Köprülü taraflarında bir çok yararlıklar kahramanlıklar göstermişti. 1915 te fırka kumandanı Kaymakam oldu. Çanakkale cenginde de yararlıklar gösterdi.

Mensup olduğu neslin gençliği, memleketin en buhranlı devirlerine tesadüf eder. Memleketin içinde İkinci Abdülhamidin istibdadına karşı açılan çetin boğuşmadan sonra, birbiri arkasından İtalya cengi, Balkan cengi, Dünya cengi patlamış, Türk askeri durup dinlenmeden, Türk zabiti çizmesinin tozunu silemeden, cenkten cenge girmiş, cepheden cepheye koşmuştu, ve Şükrü Naili, bütün bu cenklerde cesareti ile kendini göstermiş, arkadaşları için sevimli ve cıvanmert bir varlık, neferleri için şefkatli ve kahraman bir kumandan olmuştu.

Hayatında: «Mehmetçik bir (sur) eşsiz bir heybettir, kahramanlığın kendisidir» diyen ve hayatını Mehmetçiklerin arasında geçiren bu Türk kumandanının aziz ölüsü, yüzlerce Mehmetçiğin hatıraları ile dolu olan Edirnekapı şehitliğinin topraklarına gömülmüştür.

(Başı 1 inci sayıda)

«Bunun aksi, eğer bütün canlı yaratıkları bildiğimizi farz edersek bu hayvanı da şimdiye kadar tasnif edilmiş deniz yaratıkları arasında aramak zorunda kalırız. Bu takdirde gayet iri, dev gibi bir narval olduğunun kabul edilmesini ileri süreceğim.

«Adi bir narval yahut deniz gergedanı hemen ekseriya altmış ayak uzunluğundadır. Bunu beş defa, on defa büyütünüz, ona boyuna uygun bir kuvvet veriniz, saldırma silâhlarını fazlalaştırın; Shannon'un subayları tarafından görülen, Scotia'yı delebilecek bir silâha ve bir vapurun teknesini parçalayacak kuvvete sahip olan hayvanı elde edersiniz.

«Tabiî bilgilerle uğraşan bazı bilginlerin tarifine göre, «narval» ın ağzında fil dişinden bir kılıç, bir harbe vardır. Bu çelik sertliğinde başlıca dişidir. Bu dişlerden birkaç tanesi balinaların vücuduna saplanmış olarak bulunmuştur ki bir narval balinaya hemen daima muvaffakiyetle hücum eder. Bazen de gemilere saldırır ve bir fıçıyı delen burgu gibi, dişi geminin teknesine saplanır kalır. Paris Tıb Fakültesi müzesinde bir narval dişi vardır ki iki metro yirmi beş santim uzunluğunda ve dip tarafı da kırk sekiz santim genişliğindedir. Şimdi: Silâhı on defa daha kuvvetli farzedin. Hayvanı da on misli büyütün, denize saatte yirmi mil hızla atın, kütlesini hızının murabbaı ile darbedin, facıayı doğuran şiddetteki bir çarpmayı elde edersiniz.

«Yeni keşiflere, daha geniş izahlara kadar muazzam bir deniz gergedanının vücuduna inanıyorum, ağzında hattâ bir harbe değil, zırhlıların başında bulunan mahmuzlar gibi bir mahmuz vardır. Halledilemiyen bu hadiseyi ben böyle izah ediyorum. Bununla beraber görülmemiş, işidilmemiş bir şey olması da muhtemeldir».

Bu son kelimeler benim için bir bayağılık idi. Fakat Profesör sıfatımı korumuştum, sözlerimin aksi çıktığı takdirde güldükleri zaman iyi gülen Amerikalılara gülünç olmamak için bir kaçamak noktası bırakmıştık. Gerçekte «canavar» ın varlığını kabul ediyordum.

Makalem sıcaklıkla münakaşa edildi, her tarafa yayıldı. Birçok taraftar buldu. Zaten ortaya attığım izah şekli muhayyeleyi serbest bulunduruyordu. İnsan, tabiatın üstünde çok büyük yaratıklara vücut vermekten daima hoşlanır. Bu yaratıkların düşünülebilmesi için ise deniz en münasip yerdir. Yanlarında fillerin bile küçücük kaldığı dev gibi yaratıklar, suların içine gömülüp gizlenebilir. Su kütlelerinin içinde memeli hayvanların en kocamanları yaşadığı gibi, ölçemiyeceğimiz bir irilikde hayvanatı naime ve korkunç hayvanatı kışriye, belki yüz metre boyunda istakozlar ve ikiyüz ton ağırlığında yengeçler gizlidir! Niçin olmasın? Eskiden, jeoloji devirlerindeki kara hayvanları, dört ayaklarile yerde sürünenler, kuşlar dehşetli büyük idiler. Tabiat hepsini pek kocaman yaratmış; zaman, onları yavaş vavaş küçültmüştü. Deniz niçin, meçhul derinliklerinde o eski devirlerden kalma kocaman yaratıkları saklayamamış olsun? Niçin bağrında, yılları asır ve asırları bin yıl olarak ömür sören bu dev gibi hayvanları gizlememiş olsun?

Fakat ben de ileri gidiyorum. Zamanın korkunç bir hakikat haline getireceği bu hayallere nihayet verelim.

Fakat yine tekrar edeyim ki efkâri umumiye bununla meşgul oldu; ve halk gayet iri bir yaratığın vücudünü tasdik etti. Bazıları hadiseyi, halli lâzımgelen tamamen ilmî bir mesele gibi aldılar; daha müsbet düşünenlerde, bilhassa Amerika ve İngiltere de, emniyetin temini için Okyanus'un bu canavardan temizlenmesini ileri sürdüler. Sanat ve ticaret gazeteleri meseleyi hep bu bakımdan incelediler. Bütün sahifeleri, ücretlerinin yüzde-

lerini yükseltmekle tehdid eden sigorta kumpanyalarına tahsis edilmiş olan « gemi ve ticaret gazetesi », « Luid gazetesi », « Vapur gazetesi » ve « Deniz ve müstemleke mecmuası»canavarın imhası hususunda birleşmişlerdi. Efkârı umumiye bu suretle meydana çıkınca, tatbikatına ilk baş vuran Birleşik devletler oldu. New-York'ta sefer hazırlıkları başladı. Abraham - Lincoln adındaki burnu eski gemiler gibi sivri ve mahmuzlu ve süratli bir zırhlı hemen yola çıkmak

ne dair çekilen telgraflardan birini açıp okumuş, ondan meydana çıkmıyor ! » diyorlardı.

Bundan ötürü, uzak bir sefer için hazırlanmış ve muazzam balık avı âletlerile silâhlanmış olan zırhlının nereye gideceği bilinemiyordu. Sabursuzluğun son derecelere vardığı bir sırada, Temmuzun 2 si idi, Sanfransisko ile Şanghay arasında işliyen Tampico vapurunun üç hafta evvel müthiş canavarı büyük Okyanus'un kuzey sularında gördüğü haberi geldi.

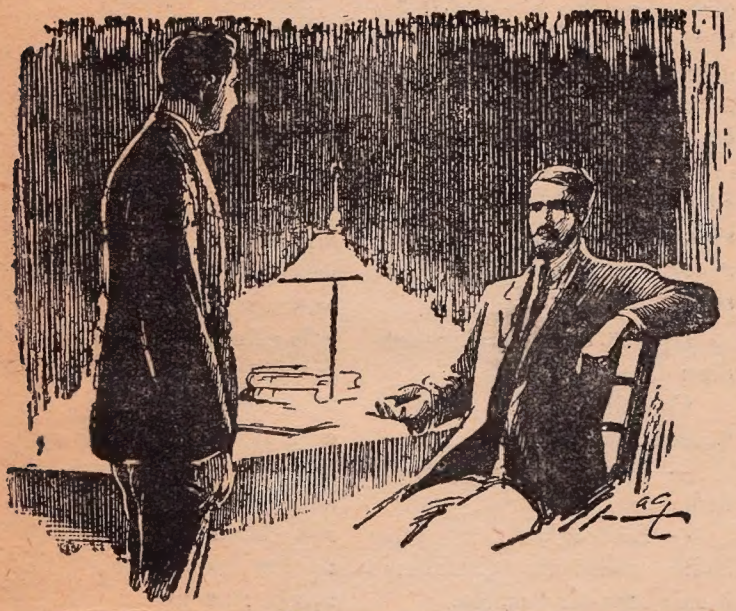

Conseil, hazır ol. İki saate kadar hareket ediyoruz

üzere hazırlandı. Zırhlısının techizi için büyük bir faaliyet gösteren kumandan Farragut'a bütün tersaneler açık bulunduruldu.

Hemen daima böyle olur, tam canavarı aramağa hazırlandılar. Canavar görünmez oldu. İki ay kimse ondan söz açmadı. Hiç bir vapur ona rastlamadı. Sanki bu müthiş hayvan, kendisine karşı hazırlanan şeyleri haber almıştı. Okyanus'taki denizaltı kablosile ondan ökadar bahsedilmişti ki bazı alaycılar : « Bu akıllı hayvan kendi-

Bu haberin verdiği heyecan çok büyük oldu. Kumandan Farragut'a yirmi dört saatlık bir vakit bile verilmedi. Erzakı yüklenmişti. Anbarları ağzına kadar kömür dolu idi. Tayfasından bir kişi bile eksik değil di. Ocaklarını yakmaktan ve demir almaktan başka yapılacak işi yoktu ! Bunun için yarım günlük bir gecikme bile affolunmadı

Abraham Lincoln'nın hareketinden üç saat evel şu mektubu aldım :

«Mösyö Aronnax

«Paristeki Museum profe-«sörlerinden

«Fifth Avenue hôtel
New-York

«Mösyö ;

«Abraham-Lincoln sefer he-«yetine katılmak isterseniz, Bir-«leşik hükûmetler Fransanın «sizin tarafınızdan temsil edil-«diğini memnuniyetle görecek-«tir. Kumandan Farragut size «bir daire ayıracaktır.

«Dostluğumuzu sunarım.

J. - B. HOBSON
«Deniz müsteşarı»

III
MÖSYÖ NASIL İSTERSE

Kuzey doğusu geçidini geçmek nasıl hatırımdan geçmiyorsa, J. B. Hobson'un mektubundan üç saniye evel de deniz gergedanı avına çıkmağı okadar düşünmüyordum. Sayın deniz müsteşarının mektubunu okuduktan üç saniye sonra da öyle oldum ki, sanki hayatımın bir tek hedefi, ortalığı telâşa veren bu canavarı öldürmek ve dünyayı ondan kurtarmaktı.

Uzun bir yoldan gelmiştim. Yorgundum. Dinlenmeğe muhtaçtım. Üç saniye evel memleketimden, dostlarımdan, nebatlar bahçesindeki küçük dairemden, çok değerli kolleksiyonlarımdan başka birşey düşünmezken hepsini unuttum: Yorgunluğumu, dostlarımı, kolleksiyonlarımı ! ve Amerika hükûmetinin teklifini düşünmeden kabul ettim.

«Zaten dedim. Bütün yollar Avrupaya çıkar. Beni Fransa kıyılarına doğru sürükler ise bu deniz gergedanı ne sevimli hayvan olacaktır. O zaman, onun fildişi mahmuzundan tarih tabii müzesine koymak üzere

yarım metroluk bir parçadan aşağı almazdım».

Fakat şimdilik bu narvalı Büyük Okyanusun kuzeyinde arıyacaktım. Sabırsız bir sesle «Conseil!» diye haykırdım.

Conseil [konsey okunur]uşağımın adıdır ; bütün seyyahatlerimde yanıma aldığım sadık bir çocuk; aslı Flandalıdır; cesur, soğuk denilecek kadar ciddî tavırlı, hayatın sürprizlerini tabiî olarak karşılar, elinden iş gelir, her işe yarar; frnsızcada nasihat manasın gelen adının tamamen zıddı, hattâ isteseniz bile adama nasihat vermez.

Nebatlar bahçesindeki küçük muhitimizde âlimlerle düşe kalka Conseil bir şeyler de öğrenmişti. Tarihi tabiînin tasnifini iyi bilen bir mütehassıstı. Tasnif cetvelinin basamaklarında bir canbaz ustalığı ile dolaşır, faraza, bir nebat veya hayvanın sınıfını, şubesini, takımını, nevini, fasilesini, cinsini, ailesini derhal söylerdi. Ve ilmi de burada biterdi. Tasnif ilmindeki nazariyatı bu kadar kuvvetli olmasına rağmen pratiği azdı: Zannederim ki kaşalotu balinadan ayırt edemezdi.

Conseil on yıldanberi fennin beni sürüklediği her yere, ve nihayet Amerikaya kadar benimle beraber gelmişti. Bir seyahatin ne uzunluğunu ve ne de yorgunluğunu düşünmüştü. Herhangi bir memlekete doğru, isterse Çin yahut Kongo kadar uzak olsun, bavulunu hazırlarken ağzından en küçük bir itiraz bile çıkmaz. Bütün hastalıklara meydan okuyan sağlam yapılı bir gençtir; çelik gibi adalelerinde sinir denilen şey yoktur, ahlakına gelince, şikâyet edilecek bir yeri bulunamaz.

Bu çocuk otuz yaşında idi; yaşının efendisinin yaşına nisbeti on beşin yirmiye nisbetine müsavidi. Kırk yaşında olduğumu bu yoldan söylediğimden ötürü kusuruma bakmayın.

Conseil'in bir tek kusuru vard .Çılgın denilecek derecede şekil düşkünü idi. Meselâ bana daima üçüncü şahıs sigasile hitap ederdi. Bu huyu ile insanı bazan usandırır, patlatırdı.

Ellerim titreyerek yol hazırlığına başlarken tekrar ettim: « Conseil ! » diye seslendim.

Bu çocuğun sadakatine emin idim. Seyahatlara çıkarken benimle beraber gelip gelmiyeceğini sormazdım bile. Fakat öyle bir yolculuğa çıkıyordum ki nekadar süreceği belli değildi, bundan başka, bindiğimiz zırhlıyı bir ceviz kabuğu gibi batırabilecek bir canavarı takip edecek idik! Dünyanın en gözü pek insanlarının bile düşüneceği bir yolculuk idi. Conseil ne diyecekti ?

Üçüncü defa olarak seslendim: Conseil !

Conseil göründü. Girerken üçüncü şahıs sigasile:

— Mösyö beni mi çağırdı? dedi.

— Evet oğlum, iki saate kadar gidiyoruz. Çantalarımı hazırla, sen de hazırlan.

Sakin bir sesle :

— Mösyö nasıl emrederlerse . dedi.

— Kaybedecek en ufak bir zamanımız yok, bavuluma seyyahat eşyamı, elbiselerimi, gömleklerimi, kunduralarımı, saymadan, koyabildiğin kadar koy ve çabuk ol.

— Mösyönün kolleksiyonlarını da koyayım mı ?

— Onları sonra düşünürüz!

— Ne ?! Archiotherium'lar hyracotherium'lar, Oréodon'lar, Chéropotamüs'ler ve efendinin diğer iskeletleri ne olacak ?!

— Otele emanet ederiz, saklarlar.

— Pekalâ, ya efendinin hint domuzu?

— Onu da bırakırız, biz yokken beslerler, hem zaten tenbih edeceğim, hepsini Fransaya göndersinler.

— Demek biz Paris'e dönmüyoruz?

— Paris'e gidiyoruz amma... Biraz dolaşık bir yoldan... diye başdan savma bir cevap verdim.

— Mösyö nasıl ister ise öyle gideriz.

— Abraham - Linkoln zırhlısı ile gideceğiz!

Conseil sükûnet ile cevap verdi :

— Mösyö nasıl münasip görür ise öyle gideriz.

— Hani şu canavar, şu meşhur Narval vardı ya.. Onu öldürmemeğe gidiyoruz.« Sonsuz deniz altlarının sırları » diye iki cildlik kocaman bir eser yazan benim gibi bir adam, kumandan Farragut ile beraber yola çıkmakdan kendini alamaz. Şerefli, parlak bir sefer... Fakat tehlikeleri de var! nereye gideceğimiz bilinmiyor. Bu canavarlar çok tuhaf tabiatlı yaratılardır. Kimbilir nerelerde peşi sıra dolaşacağız. Gözünü budakdan sakınmayan bir de kumandanımız var.

Conseil:

— Mösyö ne yaparsa ben de onu yaparım, dedi.

— İyi düşün Conseil! Bak senden hiçbir şey saklamıyorum, bu gibi yolculuklardan insan bazan geri de dönemez hal.

— Mösyö nasıl isterse öyle yaparız.

On beş dakika sonra bavullarımız hazırdı. Conseil onları bir çırpıda hazırlamıştı. Hiç bir şeyin noksan olmadığına emin idim, bu çocuk, kuşların ve memeli hayvanların tasnifinde gösterdiği mahareti, gömlek ve çamaşırların tanziminde de gösterirdi.

(Arkası var)

Düşündürücü hikâyelerden

Maymun eli

Dışarıda korkunç bir fırtına uğulduyor...

Soğuk bir gece...

Genç bir delikanlı, ihtiyar bir baba ve ihtiyar bir anne...

Baba, odanın içinde sinirli sinirli biraz dolaştıktan sonra bir sigara yaktı :

— İşte bukadar uzakta oturmanın fenalıkları, dedi. Yol bozuk, her yer diz boyu çamur.. Etrafta yalnız iki köşk var.. Ne için bu kış burada kaldık?..

Bu sırada bahçenin dış kapısı gıcırdıyarak açıldı ve bir ayak sesi duyuldu. Baba :

— Geldi.. diye odadan çıktı.

Az sonra yanında zayıf, kuru yüzlü, parlak bakışlı birisi olduğu halde odaya girerek yeni geleni tanıttı :

— Çocukluk ve mektep arkadaşım Binbaşı Sait Dövgün...

Şimdi iki ihtiyar olan bu eski arkadaşlar, çocuklar gibi sevinçle sözden söze atlıyarak, şakalaşarak koltuklara yerleştiler. Baba, Binbaşı Dövgün'ü oğluna tanıtmak için, Dövgün'ün büyük cenkteki kahramanlıklarını anlatıyor sonra İngilizlere esir olarak Hindistana gönderildiğini söylüyordu.

Dışarıda rüzgâr azmıştı.

Lâkırdı Hindistana gelince binbaşı Dövgün'ün gözleri parladı :

— Evet.. Dedi.. Hindistan?! Keşke orada kalsaydım.. Buraya geldim de ne gördüm. Mütareke olmuş. Güzel yurdu pis düşman çizmeleri çiğnemeğe başlamıştı.. Biz bunun için döğüşmedikti..

Dinleyicileri, safi kulak kesilmişlerdi.. Yalnız rüzgâr, hırçın bir kedi gibi keskin keskin miyavlamaktan geri kalmıyordu,

Ortalığa bir sessizlik bastı.. Hepsi sustular.. Hatta rüzgârda sustu. Sonra baba lâf değiştirmek için söyledi :

— Hindistan dedin de aklıma geldi. Senin bir maymun eli hikâyen vardı.. Şunu bana bir tamam anlatsana..

Ana işini bıraktı, merakla :

— Ne maymun eli? dedi.

Binbaşı Dövgün elini cebine attı, kararmış ufak bir el iskeleti çıkardı :

— İşte bu maymun eli..

Ana ve oğul iğrençle yüzlerini ekşittiler... Fakat çocuk yaklaştı, sordu :

— Bu elin marifeti nedir?..

Üç dilek

Binbaşı Dövgün birdenbire durgunlaşmıştı.. Yüzünün derisi gerilmiş çay bardağını tutan eli titremeğe başlamıştı..

— Bunu bana bir fakir verdi. Bu el üç insanın dilediği, üç değişik dileği yaparmış.

— Neye.. yaparmış diyorsunuz?. Siz şimdiye kadar hiç denemediniz mi?. Hiçbir dileğiniz olmadı mı?.

Binbaşı sapsarı kesilmişti.. Rüzgâr ansızın uluyunca yerinden sıçradı..

— Diledimdi.. dedi. Ve dileğim de oldu..

— Peki, başkaları da dileler mi?,

— Evet.. üç kişiydik.. benim dileğim oldu. İkincisinin ne olduğunu bilmiyorum, fakat üçüncüsü... Üçüncüsünün başına çok büyük bir felâket geldi..

Yüzü okadar sararmış, bozulmuştu ki, o, susunca kimse ağzını açmağa cesaret edemedi.

Baba, Gene ilk söyliyen oldu.

— Peki sen üç dileğini yaptırdın, artık bu elin sana ne lüzumu var.. Neye hâlâ yanında saklıyorsun?.

— Başkalarının başına da felâket gelmesinden korkuyorum da ondan Kaç kere başımdan atmak istedim kimse almadı.. Herkes anlattıklarıma gülüyorlar da..

Binbaşı elindeki kemiğe adeta korku ile bakıyordu. Birdenbire ayağa kalktı, sobanın kapağını açtı, kemiği ateşin içine atacaktı. Fakat baba, yerinden fırladı..

— Dur.. Dedi.. Atma.. Sana lüzumu yok.. Bana ver..

— Hayır.. Felâketine sebep olmak istemem.. Sana çok rica ederim, vaz geç sonra bu eli gördüğüne bile yanarsın..

İhtiyar dinlemek istemiyordu. Bir kere eli almağı kafasına koymuştu.

İskeleti kapar gibi aldı evirdi, çevirdi.

— Nasıl?.. Dedi.. Nasıl dileyeyim?

Binbaşı arkadaşının gözünün içine bakıyor, gittikçe sinirlendiği halinden belli oluyordu.

— Ben karışmam.. dedi.. Yazık oldu.. Keşke hiç göstermeseydim...

— Söyle bana nasıl dileyeyim?.

— Sağ elinin içine al ve dileğini yüksek sesle söyle..

Akşam yemeği yendikten sonra Dövgün dalgın dalgın vedalaştı ve gitti.. Her halile evden dışarı çıkmak istemediği, muhakkak maymun elini almağı arzuladığı belliydi.. Fakat arkadaşı okadar ısrar ediyordu ki, Binbaşı nihayet boyun eğmek mecburiyetinde kaldı.

Aradan bir saat kadar geçmiş, dışarıda fırtına son şiddetini bulmuş, oturulacak soba başından daha uygun hemen bir yer kalmamış gibiydi.

Ana için için gülümsiyerek her halile, binbir gece masalına benziyen bu el hikâyesine inanmadığını anlatmak istiyor, oğul ise merakından yerinde oturamıyordu. Nihayet:

— Artık; dedi.. Biz de istediklerimizi yapabiliriz.. Baba, bu elden bizi çok zengin yapmasını iste..

İhtiyar hâlâ bir karar veremiyordu. Cışarıda rüzgâr çılgıncasına, her bulduğuna saldırmağa başladı. Görünmez bir düşman gibi pencerelere ve kapılara hücum ediyor, çığlıklar basıyordu.

Baba birdenbire elini havaya kaldırdı ve söylendi:

— Ey el.. bize beş yüz lira ver..

Son kelime ağzından çıkar çıkmaz benzi sapsarı kesildi. oğlu tutmasaydı arkası üstü düşecekti.. Ana da koştu:

— Ne var?. Ne oldu?.

İhtiyar, maymun elini masanın üstüne attı, güçhalle kekeledi:

— Titredi.. titredi.. elimin içinde titrediğini duydum..

Tekrar kendini toplamıştı.. bekliyorlardı, fakat hâlâ ne gökten, ne de bir yerden para düştüğü yoktu..

Odada çıt çıkmıyordu. Hep birden dinlediler..

Rüzgâr gene uğuldadı.. birdenbire kulak kabarttılar.. oda kapısı sarsılır gibi olmuştu. Üçünün de başları dönüyor gibiydi vücutlarını bir sıcaklık basıyordu. Sanki sobanın alevleri, vücutlarını kızgın bir kuşaklar gibi sarıyorlardı. Babanın dudakları kurumuştu. Masanın üzerinden su bardağını almak istedi fakat eline maymun parmaklarının kuru kemiklerinden başka birşey geçmedi.

Felâket habercisi

Ertesi sabah hava gene açmış, neş'eli bir güneş, yeri göğü ışıklarına boğmuştu. Baba da oğul da işlerine gitmişler, ana evde kalmışdı. Öğleye doğru gözü pençereye ilişti. Kapının önünde yabancı birinin kararsız kararsız dolaştığını gördü. Adam, kendinde kapı çalmağa güç bulamıyormuş gibi bir uzaklaşıyor, bir yakınlaşıyordu.

Ana nihayet kapıyı açarak adamı çağırdı ve kendisini şaşkın şaşkın selâmlıyan yabancıya istediğini sordu.

Yabancı sıkıla sıkıla yanaştı.. Üstü başı temizdi. Selâm verdi:

— Beni.. dedi, oğlunuzun çalıştığı fabrikanın direktörü gönderdi.

Ana merakla sordu:

Acaba dirilen ölü peucereden mi girmiş....

— Ne oldu?.

Aklına, bir akşam evveli binbaşının söylediği « felâket » sözü geliyor, fakat bir türlü bunu düşünmek, böyle birşeyin mümkün olduğuna inanmak istemiyordu.

Yabancı, gözlerile yerleri süzerek:

— Metin olunuz.. Dedi..

Ana hıçkırmağa başlamıştı, artık inanmak istemediği şeyin olduğunu aklı kesmişti; yabancı devam etti:

— Oğlunuzun başına bir kaza geldi..

— Öldü mü?. Ah o mel'un el..

Yabancı birşey anlamamıştı:

— Hayır! dedi eline birşey olmadı. Fakat oğlunuz çarklar arasında kaldı..

Zavallı kadın bir çığlık atmış koltuğa yıkılmıştı.. Mendilini yüzüne kapatmış sessiz sessiz hıçkırıyordu.

Yabancı elini cebine atarak:

— Fabrika müdürü. dedi.. Size daha yardım edecek, şimdilik beş yüz lira gönderdi..

İşte babanın dilediği beş yüz lira gelmişti.. Fakat oğlunun hayatı pahasına..

Kadın inliyordu:

— Ah uğursuz el.. Uğursuz el...

Bir düşünçe

Aradan bir hafta geçmişti. Bütün bu hafta içinde ana ile baba bir gece bile göz yummamışlar, zavallı ihtiyarlar daha beter çökmüşlerdi.

Şimdi sobanın başında oturuyorlardı. Baba tavana dalmış, ana da o bitip tükenmiyen düşüncelerine gömülmüştü..

Birdenbire gözleri parlar gibi oldu:

— Aklıma bir şey geldi, dedi. Maymun eli nerede?.

— Salonda, konsolun üzerinde..

— Biz bu elden iki şey daha istiyebiliriz değil mi?.

— Bir tanesi yetişmedi mi?.

—Hayır..Bir şey daha istiyeceğiz.. Haydi al getir.. Çabuk.. Ondan oğlumu istiyeceksin.. Anladın mı?. Oğlumu istiyorum.

— Haydi karıcığım.. Artık yerine yat. Sinirlerin fena halde bozulmuş.

Kadın ağlıyor ısrar ediyordu.

— İlk istediğimiz oldu; ne için ötekiler olmasın?.

— Mümkün değil.. Düşün ki oğlumuz öleli bir hafta oldu. Hem ben bunu yapamam, korkarım.

— Korkak!. İnsan oğlundan korkar mı?.

Nihayet zavallı ananın yalvarmalarına dayanamıyan adamcağız aşağıya inerek salondaki konsolun üzerinde duran eli alıp getirdi. Fakat bir türlü istiyeceğini istiyemiyordu. Kadın:

— Haydi.. diye haykırdı. İstesene...

— Korkuyorum...

— İste...

Adamcağız elini kaldırdı:

— Oğlumun dirilmesini istiyorum!..

Sonra, kurumuş maymun elini fırlatarak bir sandalyaya çöktü. Ana pencereye gidip perdeleri açtı.

Az sonra her ikisi de yataklarına yattılar..

Dirilen ölü

Ağır, ezici bir susuş...

Saat, muntazam tiktaklarla işliyor..

Dışarıda merdivenin basamaklarından biri gıcırdadı. Bir fare koştu. Erkek bütün cesaretini toplıyarak yatağından kalktı. Mumu yakmak için bir kibrit çaktı. İlk adımda elindeki kibrit söndü. Durup ikinci kibriti yakmak istedi.

Tam bu sırada odanın kapısına, ancak işitilecek kadar hafif vuruldu.

Adamın elindeki kibrit kutusu düştü ve tahtaların üzerine saçıldı.

Kapıya ikinci defa vuruldu..

Adam geri dönüp karısının yanına geldi.

Üçüncü bir vuruluş...

Ana da duymuştu. Kulak kabarttı:

— Bu ne?. Dedi.

Babanın dişleri birbirine çarpıyordu:

—Hiç... bir fare olacak, dedi.

Bu sırada kapı yeniden oldukça kuvvetli vuruldu Ana:

— Aman Allahım.. Bu, oğlum galiba.. dedi. Kapıya koştu.

Adam karısını kollarından yakalıyarak durdurdu. Kadın:

— Bu odur.. Bu oğlumdur. Beni niçin tutuyorsnn?. Bırak beni gideyim..

— Kadın, bırak bu hayali..

— Oğlundan korkuyor musun?. Ben yalnız giderim. Bırak beni.. Bırak diyorum sana. Oğlum!. Yavrucuğum bekle, geliyorum...

Kapıya atılan kadın tokmağı bir türlü çeviremiyordu. Kapı kilitlenmişti.

Bir sandalye aldı, üstüne çıktı. Sürgüleri çekerek açacaktı.

Baba, kadının yarı çılgın bir hale geldiğini görünce biraz evvel fırlatıp attığı maymun elini atılıp aldı ve:

— Dirilen ölünün tekrar mezara gitmesini istiyorum... diye haykırdı.

Kapının vurulması birden bire durdu...

Ana bu çağda kapıyı açtı. Keskin, soğuk, dondurucu bir rüzgâr içeri doldu.

Açılan bir pencereden içeri giren karla karışık rüzgâr perdeleri uçuruyor, eşyayı altüst ediyordu.

Dışarda, havagazının solgun bir ışıkla aydınlattığı sokakta hiç kimseler yoktu.

Uzakta bir kaç köpek havlıyor, rüzgâr çılgınca esiyor, kar yağıyordu. Başka hiçbir şey yoktu.

Acaba dirilen ölü pencereden içeriye girmiş, sonra tekrar buradan mı gitmişti?

M. C. Gündoğdu

ROMA ZORUNA

Alan, haksız yere mahkûm edilen babası için hâkimle konuşmak üzere duvardan atlayıp hâkimin bahçesine girmişti. Tam bu sırada evden bir adam çıktı ve koşarak ortadan kayboldu. Alan eve girdi. Hâkimi boylu boyunca yere serilmiş, ölü buldu. Bu cinayeti kaçan adamın yaptığı anlaşılıyordu. Fakat bu aralık uşaklar odaya koşuştular. Alan bir saniye düşündü. Kendisini hâkimin katili diye yakalıyacaklarını anladı. İşin kestirmesi kaçmaktı. O da öyle yaptı. Kıyıda bağlı duran Fenike gemilerinden birine girip saklandı. Ertesi gün tayfalar onu

KARŞI KOYANLAR

HULKİ

yakaladılar. Kaptana götürdüler. Kaptan Alan'ı forsaya, kürek çeken esirlerin arasına attı. Ta.. bir limana varıncıya kadar Alan orada kamçı altında kürek çekti. Gemiciler Alan'ı esir olarak satmağı düşünüyorlardı. Fakat delikanlı bir aralık onların elinden kaçıp şehrin sokaklarında kayboldu. Bu sırada iki haydudun ihtiyar bir adama hücum ettiğini görmüştü. İhtiyarı kurtardı. Uşakları kaçmış olan bu ihtiyarın yanında kaldı ve onunla beraber yolculuğa çıktı. Yolculuğun ilk kısmı bir gemide geçecekti.

(Arkası gelecek sayıda)

(Başı 1 inci sayıda)

Burada, kendilerine, hiç bir yerde bulamıyacakları rahatı vererek bir usul altında büyütüp yetiştirdim. Bu çocuklar içinde kendilerini iki yıldan, bir yıldan, üç dört aydanberidir yanımda bulundurduklarım var. Hepsi kendilerine karşı gösterdiğim baba sevgisinden hoşnutturlar. Onları sefalet, açlık ve hastalıklardan kurtarıp kendilerine gösterdiğim şefkat, nezaket ve sevgiden dolayı bana müteşekkir ve itaatlidirler. Şimdi hepsi, sevinçle yeni dünyayı zapta gitmek istiyorlar...

Bu sözleri sessizce dinliyen Tek Demir :

— Hepsi güzel, hepsi iyi... Fakat bu arada ben ne oluyorum, benim rolüm nedir anlıyamıyorum... Hele Sabihanın ?..

— Yavrum.. Ben sizi adamlarımla çoktanberidir gözlüyor, inceliyorum. Siz, ikiniz tam benim aradığım birer gençsiniz. Sizi ele geçirebilmek için birçok çareler düşündüm. Sonunda gazeteye o ilânı vererek önce Sabihayı, sonra da seni çektim..

Sen ve Sabiha, yanımda bulunan çocukların en yaşlısısınız.. Siz çocuk olmayıp birer genç adamsınız..

Şimdi kesin olarak soruyorum : Yetiştirdiğim çocukları yanınıza alarak yeni dünyaya gitmek, oraları zabtetmek, bir ömür içinde iki dünyada yaşamak ister misiniz ?. Siz bu çocuk grupunun başı ve benim yardımcım olacaksınız...

Nasıl, kabul ediyor musun?.

Derin ve ağır bir sususş ...

Tek Demir kendisini rüya görüyor sanıyor ve rüyada gibi düşünüyordu. Fakat çevresine dikkatle bakıp kendisini kitaplarla dolu bir odada ve mühendisin karşısında görünce bir gerçek içinde yaşadığını anladı.

Mühendisin sakin ve güven verici bir tavırla söylediği sözler kendisine tesir etmişti. Bu defa daha ciddî düşünmeğe başladı: Eğer mühendisin teklifini kabul ederse, dünya tarihinde yazılmamış bir kahraman olabilecekti. Önünde tehlikeler, heyecanlar ve bambaşka serüvenlerle dolu bir dünya açılıyordu.

Yeni ve bilinmez bir dünyaya gitmek... Onu zabtetmek ... Sonra da tekrar şan ve şerefle ihtiyar, eski dünyaya dönmek. ve dönüşünde anlatılmaz bir hayranlık ve şaşkınlıkla çevresini saracak olanlara göklerin ötesinden haberler vermek... Bir efsane olmak, bir efsane ki peri hulyalarından tatlı, tarihin allahlaşmış kahramanlarından daha üştün !...

Demir izcinin önce hulya ile dumanlanan gözleri şimdi şimşek parıltılarile yanıyordu .. Bu atılacağı serüven ne Afrika ormanlarında, ne Asya bozkırlarında.. ne Amerika Pampalarında.. Hiç, hiçbir yerde bulunamazdı.

Tek Demir, başını dim dik kaldırdı ve mühendise :

— Teklifinizi kabul ediyorum.. dedi.

VII

Sabiha

Demir izcinin bu ağır, sonu bilinmez yolculuğu büyük bir cesaretle kabul edişi ve bu kabulünü bildiriş tavrı mühendise çok tesir etti. Heyecanla ayağa kalkarak elini uzattı ve Demirin elini kuvvetle sıktı.

Tekrar yerlerine oturdukları zaman Tek Demir :

— Ben sizin teklifinizi kabul ettim. Şimdi benim de teklîflerim var, dedi.

Mühendis :

— Ne gibi ?.

— Evvelâ Sabihayı annesinin yanına geri gönderirsiniz...

— Mümkün değil..

—Ne demek mümkün değil? Neden mümkün olmuyormuş ?.

— Çünkü yavrum, buradaki kız ve erkek çocuklar yeni dünyada yaşıyabilmeleri için şimdiden bir hazırlık rejimi altına alınmış bulunuyorlar. Arkadaşınız Sabiha da yirmi dört saattenberi bu suretle alıştırılmağa başlandı.. Bundan başka bir sebep daha var ki, bu en önemlisidir.

Mühendis sözünün burasında sustu. Sözünü açacağı şeyin gerçekten çok önemli olduğu belli oluyordu. Yüzü bütün bütün ciddileşti. Kendi kendine konuşur gibi:

— Büyük sırrı saklamak için birçok zorluklara katlanacağız.. Bugüne kadar bu sırrı dışarıya sızdırmadık. Son günlerde, makineleri takıp kurma işi başladığındanberi, bu işte çalışan ustaları ve işçileri hapis

ettim. Yani makine son şeklini alırken çalışanlardan hiçbiri buradan bir adım bile dışarı atamaz.

Şimdi sen, belki Sabiha için itiraz edeceksin.. Bunda haksız da sayılmazsın.. Fakat ben bunları hep düşündüm. Sabihanın annesinin kızının kazandığı para ile geçindiğini göz önüne aldım. Sabihanın annesine aylık verilecektir. Sonra Sabiha annesine bir mektup yazacak ve onu meraktan kurtaracaktır. Bu mektubu istersen sen de imza edersin...

Tek Demir biraz düşündükten sonra :

— Çok iyi ; fakat, dedi, bu büyük yolculukta ve gideceğimiz yeni dünyada Sabiha hep benim yanımda bulunacak... Sonra ben de babama bir mektup yazmak isterim.

— Hay hay.. Yalnız bir şartım var. Ne sen, ne Sabiha, yazacağınız mektuplarda büyük sırrı anlatacak hiç bir kelime hiç bir söz kullanmıyacaksınız. Bunu sizden bilhassa rica ederim.

— Söz veriyorum... Ey, ben şimdi Sabihayı görebilir miyim?..

— Hemen şimdi görebilirsin. Ben çıkıyorum, onu göndertirim.

Mühendis böyle söyliyerek dışarı çıktı. Az sonra başka bir kapıdan Sabiha içeri girdi.

Yeraltı merdivenlerinden inmeğe başladılar.

VIII

Demir'le Sabiha

Genç kız odaya girip te Demir'i görünce büyük bir şaşkınlığa uğradı; olduğu yerde kala kaldı.

Demir izci, yerinden fırlayarak,

— Sabiha!. diye bağırdı.

İkisi de bir arada büyümüşlerdi. Birbirlerini iki kardeş gibi severlerdi. Şimdi birbirlerini görünce sonsuz bir sevince kapılmışlardı. Hemen kucaklaştılar. Sabiha heyecandan ağlarken:

— Demir, kardeşim, demek beni aramağa geldin?. Nasıl, artık gidiyoruz, eve döneceğiz değil mi?. diyordu.

Demir karşılık veriyordu :

— Evet.. seni aradım. Alıp eve de götürecektim; fakat hiç akla gelmiyecek öyle şeyler oldu ki, burada kalmağa karar verdim . Bunları sana da anlatacağım; sanırım, ki bana hak vereceksin..

Sabiha hayretle :

— Neler söylüyorsun Demir? Hiçbir şey anlamıyorum.

— Şimdi anlarsın .. Şu sandalyeye otur ve söyliyeceklerimi dinle...

İkisi de karşı karşıya oturdular. Demir Sabihanın ellerini tutarak:

— Dinle.. dedi.

Kelimelerin üzerinde durarak yavaş yavaş, tatlı ve umut

verici bir dille başından geçenleri anlatmağa başladı.

Sabiha, çok tahsil görmemekle beraber, hayatın ne olduğunu anlamış, ince duygulu ve ince düşünüşlü bir kızdı. Küçük yaşında, annesini sefalet içinde bırakmamak, aç kalmamak için çalışmak zorunda kalmış ve okulunu da yarıda bırakmıştı. Fakat ne de olsa bir kızdı. Daima kendisini seven, şefkatli bir annenin kanadı altında yaşamağa alışmıştı.

Demir, sözlerini bitirince:

— Mümkün değil kardeşim.. dedi.

— Sabiha böyle söyleme.. Neden mümkün olmasın?. Hem senin asıl dileğin kendine iyi bir iş bulmak değil mi idi?..

— Evet..

— İyi ya!.. Sen bu büyük yolculuğu bir iş olarak yapacaksın.. Amma şu var ki üzerine aldığın bu iş bir kızın kolay kolay yapamıyacağı bir iştir.. Tehlikelerle doludur.. Fakat annen rahat edecek. Sen de bir gün yer yüzünün en ünlü kızı olacaksın...

Ben bu yolculuğa karşı büyük bir heves duymağa başladım. Tehlikeyi hiç düşünmüyorum. Bana, sanki bizim oymakla bir gezintiye çıkıyormuşum gibi geliyor.

— Çok doğru.. çok doğru! Haydi mektupları yazalım..

Sabiha böyle sevinçle Demir'i tasdik ederken yerinden fırladı. Artık o da bu eşsiz yolculuğun heyecanına kendini kaptırmıştı.

Demir mühendisin koltuğuna oturdu. Bir kâğıt çekerek yazmağa başladı. Sabiha iğilmiş, Demir'in yazdıklarını okuyordu. Demir, yazısını bitirince kalemi Sabihaya verdi. O da bu mektubun altına annesi için birkaç satır yazarak imzaladı.

IX

Yeni dünyaya gitmek için

Mektuplar yazılıp bitirildikten sonra Demir, masanın üzerinde gördüğü zil düğmesine bastı. Gelen hizmetçiye:

— Mühendis Hamid Tornayı görmek istiyoruz, dedi. Adam saygı ile iğilip çıktı.

Bir dakika sonra mühendis içeri giriyordu.

— Nasıl mektuplar hazır mı?.

Mühendis'in bu sorusuna karşı Demir mektubu uzatarak karşılık verdi.

Hâmit Torna, kendisine uzatılan mektubu alarak okumağa başladı. Her kelime üstünde dikkatle duruyor, başka bir anlamı olup olmadığını düşünüyordu. Nihayet bu yazılarda kendi sırrına ait bir işaret bulunmadığını görünce memnun oldu. Sonra bu mektubu bir zarfa koyup gençlere:

— Haydi, adresi de yazınız.. dedi.

Adres yazıldıktan sonra Mühendis bir düğmeye bastı; giren hizmetçiye:

— Çabuk motosiklete binerek Karaköy posta şubesine git, şu mektubu at!. dedi.

Mühendis, bu mektubun nereden gittiğini belli etmemek için ta Karaköy postasından attırıyordu.

Mektuplar gittikten sonra Mühendis çocuklara:

— Haydi geliniz.. Sizi yeni dünyaya götürecek makineleri göstereyim, dedi.

Odanın sağ tarafını baştan başa ve yerden tavana kadar kaplıyan kitap raflarına doğru yürüdü. Orta gözlerden birinden birkaç kitap çıkardı. Açılan boşluğa elini sokarak bir yere bastı. O anda kitap raflarından bir kısmı yerinden oynadı ve yukarıya çıkıp tavanda kayboldu. Bu kalkan parçanın yerinde bir kapı göründü. Kapının kanatları kendiliğinden açıldı ve görünen boşlukta bir elektrik lâmbası yandı.

İki çocuk birbirlerine sokulmuş, bütün bunları hayretle seyretmişlerdi. Şimdi önlerinde aşağılara doğru inen basamaklar görünmüştü.

Mühendis bu gizli yolun merdivenlerine doğru ilerledi ve gençlere:

— Arkamdan geliniz!.. dedi.

Biran, küçük bir duraklama..

Sonra iki genç merdivenlere doğru atıldılar. Demir Sabihaya:

— Şimdi kitap rafları tekrar yerine inerek yolu kapatır, dedi.

Demir'in bu sözünü işiten mühendis:

— Evet, dedi otomatiktir...

Demir İzci, hem merdivenden aşağı iniyor, hem de basamakları sayıyordu. Bu iniş, elli beşinci basamakta sona erdi. Şimdi, tavanı ancak iki metre yüksekliğinde bulunan bir koridorda bulunuyorlardı. Bu dar yolda da biraz ilerlediler. Sonra tekrar önlerine bir merdiven çıktı Bu defa çıkmağa başladılar. Fakat çok değil.. On beş basamak sonra önlerinde bir kapı açıldı. Kapı açılır açılmaz bir çok sesler duyuldu. Çekiç, testere, vinç, zincir ve torna sesleri..

Birçok makinelerin ve işçilerin çalıştıkları büyük bir salona girmişlerdi. Bu salon, gözleri kamaştıracak kadar kuvvetle aydınlatılmıştı. En ortada, makinelerin hepsinden büyük, her yanına kurulmuş demir merdivenler üzerinde birçok deri ceketli işçiler çalışan, şekli anlatılamıyacak kadar acaip bir makine vardı. Mühendis bu koskoca şeyi göstererek:

— Bu gördüğünüz makine, dedi, vücude getirdiğim eser-

lerin en büyüğüdür. Bu makine, Herç ve Radyum ışık dalgaları gibi bir nevi ışık çıkarır, ki bu hava katlarını geçtikten sonra ötelere, ta gideceğiniz yeni dünyaya kadar gider...

— Bu mu?. Yani bunun çıkaracağı ışık mı bizi götürecek?.

— Hayır.. bunlar, Radyoplan adını verdiğim bir makineyi gönderecekler.. Asıl sizi taşıyacak olan Radyoplanlardır.

Mühendisin sözlerini dikkatle dinliyen Demir, Sabihaya dönerek:

— Anlayor musun?. dedi.

Genç kız:

— Anladığımı sanıyorum, diye karşılık verdi.

Mühendis:

— Anlaşılmıyacak bir şey yok. Nasıl bir uçurtma bir ipe bağlı ise ve onu ip idare ediyorsa, bir uçkunun motoru varsa, benim aletim de böyledir. Motörsüz bir uçkudur. Onu yürütecek olan motör değil, bu ışıktır. Bu okadar karışık bir şey değildir.. Nasıl ruzgâr şapkaları insanın başından kapıp uçurursa bu ışık ta Radyoplan'ı öylece alıp götürür...

Tek Demir:

— Ruzgâr şapkayı beş on metre götürür, fakat bu ışık ta yeni dünyaya kadar götürecek değil mi?.

— Tamam.. aynen böyle..

— Merih yıldızı ile aya gitmek isteseniz ?.

— Gidilir.. Gidilir ama Merih yıldızında ve Ayda hava bulunmadığından oralarda yaşamak mümkün olmaz. Halbuki sizin gideceğiniz dünyada hava var. Ciğerlerinde küçük bir operasyon yapılanlar bu hava ile çok iyi yaşayabilirler.

Uzun zaman çalıştıktan ve bir takım denemeler yaptıktan sonra ciğerlerde yapılacak operasyonu buldum.. Bu operasyon için çok kuvvetli olan çocuk ciğerleri lâzım.

Tek Demir :

— Şimdi anlayorum. Demek ki yeni dünyaya çocukları bunun için gönderiyorsunuz...

Sebiha :

— Bende şimdi herşeyi anlamağa başlayorum.

Mühendis :

— Görüyorsünüz ya mesele basit.. Kristof Kolombun yumurta hikâyesi.. iş, bunu bir defa düşünmek ve bulmaktan ibaret..

Bütün zorlukları yendim. Yeni dünyaya gidecek vasıtaların tamamlanması için üç dört günlük bir iş kaldı.

Demir :

— Bizi götürecek olan bu vasıtayı göremez miyiz?

— Hay hay.. Geliniz..

Sola dönerek salonu baştan başa geçtiler. Bu sırada bütün işçiler büyük bir faaliyetle işlerine devam ediyorlar, aralarından geçen bu yabancılara bakmıyorlardı bile..

Salon geçildikten sonra önünde bir adamın durduğu bir kapıya gelindi. Kapıcı bir elile selâm verirken diğer elile bir manivelayı oynattı, kapı kendiliğinden açılıverdi. Mühendis önde olduğu halde çocuklar içeri girdiler.

Girdikleri yer oldukca büyük bir salondu. Burada, biraz evel içinden geçtikleri salonda olduğu gibi makine sesleri, hızlı çalışış gürültüleri yoktu...

Bu koskoca yerin ortasında bir metre yükseklığinde bulunan bir setin üzerinde uçkuya benzer birşey duruyordu. Fakat bu güne kadar görülmemiş biçimde bir uçku.. Bunun kanatları muşambadan, deriden, alüminyomdan değil, tamamile çeliktendi. Üzeri de kuş kanadı gibi tüylerle kaplı idi. Önünde başa benzer bir şekil, kocaman tek bir göz vardı.

Demir, her kanattaki tüye benziyen sivri çelikleri saydı. Tamam kırk iki tane olduğunu gördü.

Bu taşıtın gövdesi bir vagonu andırıyordu. On iki metre uzunluğu,altı metre genişliği ve üç metre yüksekliği vardı.

Tek Demir bu aleti büyük bir dikkatle gözden geçirdikten sonra :

— Bu, Radyoplan dediğiniz alet değil mi? Yolcular bunun vagonunda mı oturacaklar?..

— Evet.. haydi içine girelim.. Size bunun ne kadar kolay işliyeceğini göstereyim..

Taşıtın arka yanında, yani kuyruk yerinden bir merdiven sarkıyordu. Mühendis bu merdivenden çıkarak belirsiz duran bir kapıyı açtı.

Her üçü bu kapıdan içeriye girdiler.. Girdikleri yer küçük bir salondu. Etrafta intizamla dizilmiş sekiz yatak vardı. Mühendis yatakları göstererek :

— Görüyorsunuz ya çocuklarım, burası yatak odasıdır.. Yatakların altında bulunan küçük çekmecelerde yolculara lâzım olan çamaşırlarla birçok kitaplar vardır.

Şu duvarın yanında duran düğmeye basacak olursanız salon bir perde ile ortadan ikiye bölünür. Kız ve erkek çocuklar bir arada yolculuk ettikleri zaman lüzumunda bu salon böylece ikiye ayrılabilecektir.

Solonu geçtikten sonra başka bir yere girdiler. Burası yemek odası idi. Bu odanın ortasında bir masa, masanın çevresinde dizilmiş sekiz tane sandalya, köşedeki bir camlı dolabın içinde de elektrik fırını, elektrik ocağı vardı.

(Arkası var)

SPOR

Her üç alanda oynanan bu haftanın lik maçları

TAKSİM ALANINDA :

Günün ilk maçını ikinci kümeden Doğanspor ile Galataspor oynadılar. Neticede Doğanspor rakibine 1-0 galip geldi.

İkinci maç Galatasaray Anadolu arasında idi. Galatasarayın her hafta değişen takımı bu sefer de :

Avni, Reşat, Hüseyin, Hayrullah, Lütfü, Salim, Danyal, Haşim, Gündüz, Bülent, Necdet.

Şeklinde idi. Maç Galatasarayın hakimiyeti altında geçmesine rağmen, muhacimlerinin müteaddit fırsatlardan istifade edememesinden ancak 3 gol atarak yedikleri bir golle 3-1 galip geldiler. Goller; ilk devrede Cicinin topu Anadolu kalecisinin üzerinden aşırarak, ikinci 33 cü dakikada Bülendin sıkı bir şütü ile yapıldı. İkinci devrede Anadolu sol açığının ayağile bir tek golünü yapabildi. Bundan sonra G. Saray hücum hattı değiştirildi. Fakat bütün tazyike rağmen Gündüzün ayağile ancak 3 cü gol Anadolu kalesine girebildi.

Son maç geçen hafta İstanbulspora 8-0 galip gelen Beyoz ile muvaffakiyetsiz bir oyundan sonra sıfır sıfır Eyüple berabere kalan Güneş arasında oynandı. Maçın başlangıcında üst üste Güneş iki gol yaptı. Beykozlular maneviyatları kırılmadan çalıştılar fakat Güneşin sıkı müdafaasını geçemiyerek gol atamadılar. İkinci devrede de Beykoz hucumda. Nihayet 35 ci dakikalarda Kâzım Beykozun bir tek golünü Güneşe tattırdı. Ne yazık ki bu gol Beykoza pahalıya maloldu. Maçın bitmesine bir iki dakika kala Güneşliler üstüste 2 gol daha çıkararak maçı 4-1 kazandılar.

Gündüz Hilâl müdafaasile çekişiyor

İbrahim Beykoz müdafaasında çabalıyor

ŞEREF ALANINDA:

İlk maç Feneryılmaz-Kasımpaşa arasında yapıldı. Neticede Kasımpaşa bir tek golle galip geldi.

İkinci maç Topkapı - Eyüp arasında oynandı. İki musavi kuvvet arzeden bu takımların

OYUNLAR

maçı ilk anlarda çok heyecanlı oldu. Fakat sonraları hakimiyeti ele alan Topkapı kuvvetli rakibini 6 - 1 yenerek likteki beşincilik mevkiini elinde tuttu.

Son maçı İstanbulsporla - Beşiktaş oynadı. Beşiktaş nasıl olsa yeneriz zihniyetile hem sahaya zayıf bir takımla çıktılar, hem de kendisinden emin bir şekilde oynadı. Bu haleti ruhiyeden iyi istifade eden İstanbulsporluların canla başla oynıyan müdafaasını geçemiyen Beşiktaşlılar sıfır sıfıra berabere kaldılar.

FENER ALANINDA:

İlk oyun A. Hisar-Altınordu arasındaydı. Altınordu kuvvetli rakibini 3-2 yenmeğe muvaffak oldu.

İkinciyi Vefa - Hilâl oynadılar. Zavallı Hilâl, bu sene gol yeme rekorunu kırmak ümidine düşmüş olacak ki bu seferde Vefadan 10 gol yedi. Ve attığı 2 golle maçı 10-2 kaybetti.

Son maç, likin birincisi ve hiç gol yemiyen Fener ile Süleymaniye arasında oynandı. Fener eline geçen iki penaltıyı kaçırarak birinci devrede bir ve ikinci devrede de bir gol atarak maçı, Süleymaniyenin ATEŞ'li müdafaasında eriyen şütlerinden sonra 2 - 0 ancak kazanabildi. Aferin Süleymaniyeye . . .

Bu hafta karşılaşacak olan Fener - G. Saray takımları bir Çek takımının şehrimizde yapacağı maçlardan dolayı lik sonuna bırakılmıştır.

1936-37 İSTANBUL LİK MAÇLARI

Her hafta sonunda durumları, maçların neticeleri böyle cetveller halinde «ATEŞ» te gösterilecektir.

1. ci küme -A- takımlarının son vaziyeti

KARŞILAŞAN TAKIMLAR	Anadolu	Beşiktaş	Beykoz	Eyüp	Fener	G. S.	Güneş	Hilâl	İs Spor	Süley.	Topkapı	Vefa	Gol A tığı	Gol Yediği	Puvan	Derece
Anadolu	**A**	1-3	1-4	0-2		1-3				5-0			8	12	7	8
Beşiktaş	3-1	**T**			0-2	2-1			0-0	3-1			8	5	12	4
Beykoz	4-1		**E**		0-5	0-4	1-4		8-0				13	14	9	7
Eyüp	2-0			**Ş**	0-3		0-0		5-1		1-6		8	10	10	6
Fener		2-0	5-0	3-0	**Ç**					2-0		8-0	20	0	15	1
G. S.	3-1	1-2	4-0			**O**		7-0		2-1			17	4	13	3
Güneş			4-1	0-0			**C**	7-0			6-0	3-1	20	2	14	2
Hilâl						0-7	0-7	**U**		1-2	1-4	2-10	4	30	5	9
İs. Spor		0-0	0-8	1-5					**K**		4-6	2-2	7	21	7	8
Süley.	0-5		1-3		0-2	1-2		2-1		**L**			4	13	7	8
Topkapı				6-1			0-6	4-1	6-4		**A**	2-6	18	18	11	5
Vefa					0-8		1-3	10-2	2-2		6-2	**R**	19	17	10	6

2 ci küme -A- takımlarının son vaziyeti

KARŞILAŞAN TAKIMLAR	A. Hisar	A. Ordu	Beylerbeyi	Davutpaşa	Doğan spor	Fener yılmaz	Galata spor	Kara gümrük	Kasımpaşa	Ortaköy	Gol Attığı	Gol Yediği	Puvan	Derece
A. Hisar	**A**	2-3					1-0		2-4		5	7	5	4
Altın ordu	3-2	**T**					1-1	3-1			7	4	8	2
Beylerbeyi			**E**	1-1		3-2			3-2		7	5	8	2
Davutpaşa			1-1	**Ş**	1-2					3-3	5	6	5	4
Doğan spor				2-1	■		2-1	2-1			6	3	9	1
Fener yılmaz			2-3			**Ç**		0-1		2-0	4	4	5	4
Galata spor	0-1	1-1			1-2		**O**				2	4	4	5
Karagümrük		1-3			1-2			**C**			2	5	2	6
Kasımpaşa	4-2		2-3			1-0			**U**		7	5	7	3
Ortaköy				3-3		0-2				**K**	3	5	2	6

↓ Hükmen mağlûp

7481 NUMARALI KAÇAK

ölüleri dirilten DOKTOR

Büyük Sinema Romanı: 2

Doktor Nikola Voldinef taze ölüleri tekrar canlandırmanın yolunu Çin'de bulmuştu. Bundan sonra yıllarca uğraştı ve nihayet emeline kavuştu. Son canlandırdığı adam genç bir Habeşli idi. Üniversitede halkın ve ilim adamlarının önünde verdiği büyük konferanstan eve yorgun argın döndüğü zaman polis komiseri kendisini bekliyordu. Komiser doktorun son dirilttiği adamın 7481 numaralı kaçak olduğunu söyledi. 7481 bir katildi. Şimdi komiser bu adamı tevkif etmek istiyordu.

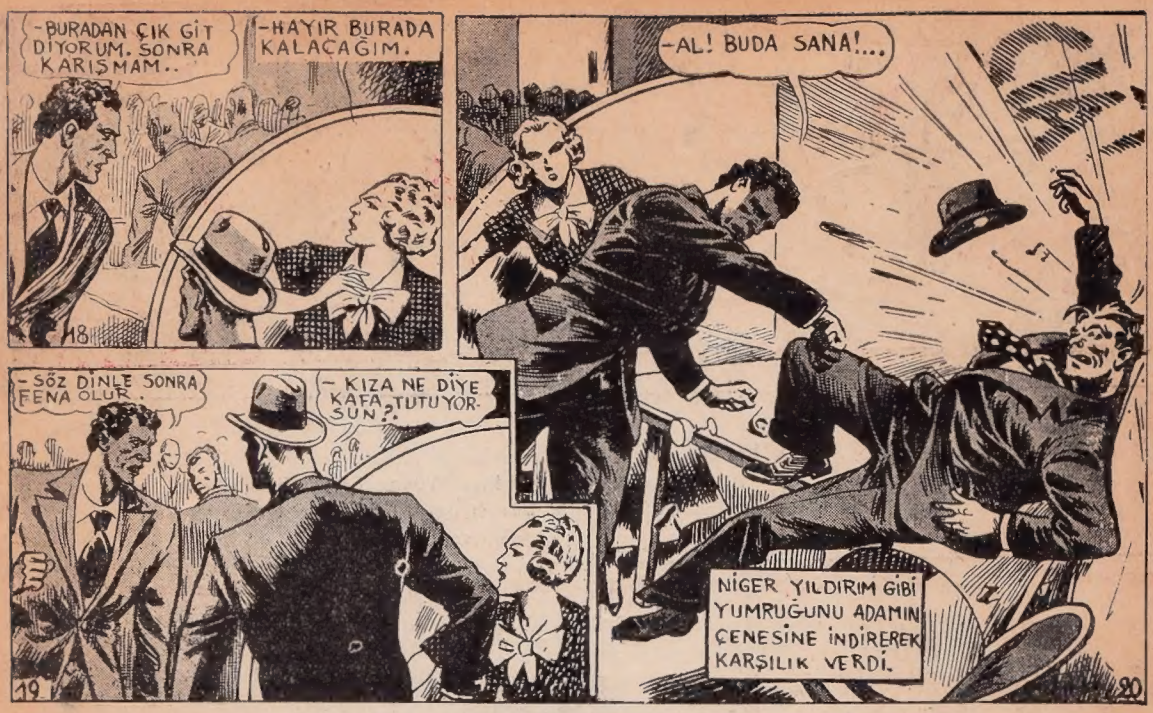

(Arkası var)

Büyük Dünya HAVA YARIŞI

Tam altı ay süren heyecanlı bir uçuştan sonra sona erdi. Yedi milletin girdiği bu yarışı - akıllara, hayallere gelmez zorlukları yenerek - Türk uçucuları kazandılar. Bu büyük Hava Yarışı'nın tatlı, heyecanlı yazılarının son sekiz sayıfası da bu sayımızda verilerek tamamlandı.

Türkiyede ilk defa çıkan ve 1936 yılının çocuk ve gençlik dünyasına eşsiz bir tat ve heyecan veren bu romandan eksik sayıları olanlar bu ayın sonuna kadar idaremizden istemelidirler.

Ciltler satışa çıkarılmıştır. Bu büyük ve zarif ciltler 75 er kuruştur. Elinde bulunan sayıları ciltletmek istiyenler Basımevimize getirirlerse 15 kuruşa ciltletebilirler.

ÇIRAK Uçman

Bu da bir hava ve deniz yarışı romanıdır. Bu roman da hava yarışını yazan kalemler tarafından yazılmıştır. Çırak Uçman, Hava Yarışı kahramanlarının geçmediği yollardan geçerek dünya çevresinde yarışmaktadır.

Sık ve küçük yazılarla dolu olarak tam 24 sayıfa olarak her hafta kitap kitap çıkmakta ve (100 paraya) satılmaktadır.

Şimdiye kadar 12 sayı çıkmıştır. Sayılar ilerlemeden bu büyük millî gençlik romanını, bu eşsiz öğretici ve dünyayı tanıtıcı eseri takip etmeğe başlayınız.

Bilhassa 11, 12, 13, 14, 15 yaşında bulunanların romanıdır. Bu eserler (Türkiye Yayınevi) tarafından Türk çocuklarına ve gençlerine yalnız bir hizmet olarak çıkarılmaktadır.

ABONE — İLÂN

Altı aylığı 26 sayı 130 Kuruş
Yıllık abone 52 „ 250 „
Bir sayıfalık ilân 1 defa için 15 Lira
Santim murabbaı 5 kuruştur.

İDARESİ

İstanbul : Ankara caddesi No. 115 de
Türkiye Yayınevi tarafından çıkarılır.
Basıldığı yer: T Ü R K İ Y E Basımevi
Sahip ve U. Yazı Direktörü Tahsin DEMİRAY

Spor Bulmacaları Serisi: No. 2

Ateş çocukların bu (spor bulmacaları serisi) tam 6 sayı sürecektir.

Okurlarımız her sayıda burada bulacakları resimlere dikkat edecekler ve ressamın bilerek yaptığı hatayı bulmağa çalışacaklar.

Sporcu olmıyan veyahut az çok spordan anlamıyanlar için çok güç olan bu bulmaca, bizim okurlarımız için her halde güç olmıyacaktır. Spor âletlerini, spor sahalarını ve bu oyunları bilenler ressamın eksik bıraktığı veya yanlış çizdiği şeyi hemen bulabilirler.

Bulduğunuz hataları yani eksikleri hemen bize bildirmiyeceksiniz. 6 ıncı resme kadar bütün serinin tamam olmasını bekliyeceksiniz.

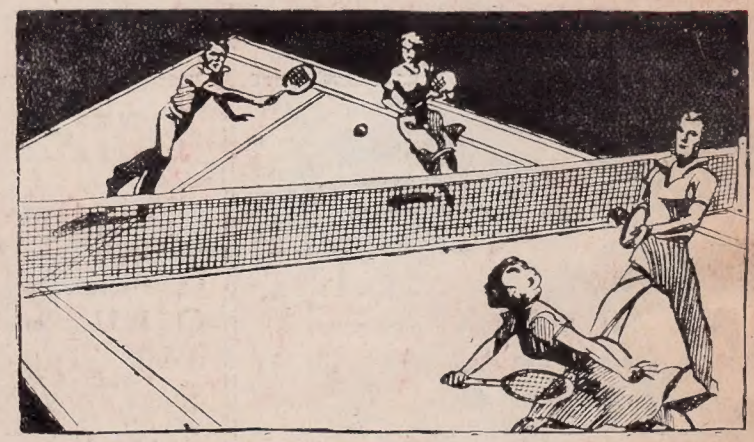

10,000 Kuruşluk Hediye

200 Kişiye

Bu seri bulmacalarımızı doğru çözenlere verilecek hediyelerden on altıncıya kadar olanı geçen sayımızda vermiştik; şimdi arkasını yazıyoruz :

On yedinciye: Bir Büyük Dünya Hava Yarışı cildi — On sekizinciye bir şık yazı kalemi sapı — On dokuzuncuya bir sulu boya örneği — Yirminciye bir tarihten hikâyeler kitabı — Yirmi birinciye fantazi mektup kâğıtları — Yirmi ikinciye bir fransızca polis hikâye kitabı — Yirmi üçüncüye bir fransız spor gazetesi — Yirmi dördüncüye bir kitap — Yirmi beşinciye blok not.

(Arkası gelecek sayıda)